

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 27.10.2022
COM(2022) 554 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**o oceni tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, ki vpliva na notranji trg in je
povezano s čezmejnimi dejavnostmi**

{SWD(2022) 344 final}

1. UVOD

Projektna skupina za finančno ukrepanje (FATF)¹ priporoča, naj države izvajajo ocene tveganja v vsakem sektorju, za katerega veljajo zahteve glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (AML/CFT). Opredeliti, oceniti in razumeti bi morale tveganja pranja denarja in financiranja terorizma ter sprejeti ustrezne preventivne ukrepe.

V skladu z Direktivo (EU) 2015/849² (četrta direktiva o preprečevanju pranja denarja), kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2018/843³ (peta direktiva o preprečevanju pranja denarja) (v nadaljnjem besedilu: direktiva o preprečevanju pranja denarja) in v kateri je priznan pomen nadnacionalnega pristopa k opredelitvi tveganj, mora Komisija izvesti oceno specifičnih tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, ki vplivajo na notranji trg in so povezana s čezmejnimi dejavnostmi.

Komisija je prvo nadnacionalno oceno tveganja objavila leta 2017⁴, drugo pa leta 2019⁵. Nadnacionalna ocena tveganja iz leta 2022, ki jo je izvedla Komisija, je sestavljena iz dveh dokumentov, in sicer tega poročila in podrobnega delovnega dokumenta služb Komisije, ki skupaj zagotavljata celovit pregled tveganj na vseh zadevnih področjih ter potrebna priporočila za njihovo odpravo.

V skladu s členom 6(1) direktive o preprečevanju pranja denarja mora Komisija svoje poročilo posodobiti vsaki dve leti (po potrebi pa tudi pogosteje). V okviru sedanje ocene, ki je zaradi posledic pandemije COVID-19 nekoliko zapoznena, so bili spet ocenjeni vsi sektorji, vključeni v prejšnjih ocenah, pri čemer so bile v primeru nespremenjenih okoliščin posodobljene in izpopolnjene informacije iz poročila iz leta 2019. Za tiste sektorje ali produkte, pri katerih so bile ugotovljene ustrezne spremembe, so v oceni tudi ponovno izračunane ravni tveganja (npr. za kriptosredstva in spletne igre na srečo, ki sta dva sektorja, za katera je tveganje zdaj večje)⁶.

Kot v prejšnjih poročilih so tudi v tej tretji izdaji analizirana sedanja tveganja pranja denarja in financiranja terorizma ter predlagani celoviti ukrepi za njihovo obravnavo. Poleg tega so v njej ocenjeni obseg, v katerem so bila izvedena priporočila Komisije za blažilne ukrepe iz poročila iz leta 2019, in preostala tveganja. Upoštevani so tudi rezultati dela in posvetovanja z deležniki, ki so bili podlaga za sprejetje akcijskega načrta Komisije za leto 2020⁷ in zakonodajnega svežnja o AML/CFT, ki je bil predlagan v letu 2021⁸.

¹ FATF, „National money laundering and terrorist financing risk assessment“ (Nacionalna ocena tveganja za pranje denarja in financiranje terorizma):

<https://www.fatf-gafi.org/documents/news/nationalmoneylaunderingandterroristfinancingriskassessment.html>.

² Direktiva (EU) 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Komisije 2006/70/ES (Besedilo velja za EGP) (UL L 141, 5.6.2015, str. 73).

³ Direktiva (EU) 2018/843 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive (EU) 2015/849 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma ter o spremembi direktiv 2009/138/ES in 2013/36/EU (Besedilo velja za EGP) (UL L 156, 19.6.2018, str. 43).

⁴ COM(2017) 340 final.

⁵ COM(2019) 370 final.

⁶ Postopek, opisan v poglavju o metodologiji, Priloga 2 priloženega delovnega dokumenta služb Komisije SWD(2022) 344.

⁷ Sporočilo Komisije o akcijskem načrtu za celovito politiko Unije o preprečevanju pranja denarja in boju proti financiranju terorizma (2020/C 164/06) (UL C 164, 13.5.2020, str. 21).

⁸ COM(2021) 423 final: https://ec.europa.eu/info/publications/210720-anti-money-laundering-countering-financing-terrorism_sl.

Zakonodajni sveženj iz leta 2021 je del zaveze Komisije zaščititi državljane in finančni sistem Unije pred pranjem denarja in financiranjem terorizma. Njegov cilj je izboljšati odkrivanje sumljivih transakcij in dejavnosti ter odpraviti vrzeli, ki jih storilci kaznivih dejanj uporabljajo za pranje nezakonito pridobljene premoženjske koristi ali financiranje terorističnih dejavnosti prek finančnega sistema. Šteje se, da je **temelj** predlaganih **blažilnih ukrepov** ter način za reševanje tistih težav, za katere je bilo ugotovljeno, da so **strukturne** in jih ni mogoče odpraviti le s prejšnjimi pregledi pravil EU na področju AML/CFT.

V tem poročilu so tveganja prednostno razvrščena, osredotočeno je na geografske dejavnike, kjer je to mogoče in ustrezno⁹, pri tem pa so upoštevana priporočila iz posebnega poročila Evropskega računskega sodišča 13/2021¹⁰.

Komisija je pri pripravi tega poročila izvedla obsežno posvetovanje, ki je vključevalo čim več ustreznih deležnikov¹¹ ter med katerim je z dvostranskim in sektorskim dialogom s predstavniškimi organizacijami na ravni EU, imenovanimi nacionalnimi strokovnjaki in akademskimi krogi obravnavala razne sektorje. Ustrezno so bile upoštevane nacionalne ocene tveganja, ki so jih pripravile države članice, in najnovejše specializirane publikacije o AML/CFT. Komisija se je posvetovala tudi z drugimi agencijami EU in nacionalnimi organi, kot so Europol, Evropski bančni organ (EBA) in finančnoobveščevalne enote v okviru platforme finančnoobveščevalnih enot EU¹². Ta posvetovanja so potekala med letoma 2020 in 2022.

1.1. Posledice pandemije COVID-19

Kriza zaradi COVID-19 je povzročila svetovne izzive in gospodarske motnje, kakršnih še ni bilo. Odkar je Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) marca 2020 razglasila izbruh COVID-19 za mednarodno pandemijo, so vlade po vsem svetu v odziv na pandemijo sprejele različne ukrepe. Ti vključujejo spodbujevalne sklade, pobude za socialno pomoč in davčne olajšave, pa tudi različne oblike ukrepov omejitve gibanja in zapore, kot so policijska ura, zaprtje šol ter maloprodajnih trgovin in gostinskih obratov, zaprtje meja in omejitve potovanj. Zaradi doslej še ne videnih sprememb v ravnanju posameznikov, vsesplošne negotovosti in strahu ter vladnih omejitev so se spremenila tudi kazniva dejanja. Storilci kaznivih dejanj so izkoristili tudi javne podporne programe.

Zaradi novih okoliščin se je povečalo tveganje pranja denarja v številnih gospodarskih sektorjih in poslovnih dejavnostih. Ta tveganja vključujejo:

- protipravno prilastitev in goljufije v zvezi s sredstvi, dodeljenimi kot finančni ukrepi za zaščito nacionalnih gospodarstev pred posledicami pandemije, ali drugimi javnimi sredstvi, dodeljenimi v okviru pandemije;
- prevzem podjetij, ki se soočajo s finančnimi težavami, s strani slabonamernih akterjev in hudodelskih združb;

⁹ Na primer pri ocenah prostih con in shem državljanstva za vlagatelje ter shem prebivanja za vlagatelje.

¹⁰ Računsko sodišče, Posebno poročilo 13/2021: Prizadevanja EU za boj proti pranju denarja v bančnem sektorju so razdrobljena, izvajanje pa je nezadostno, 28. 6. 2021:

<https://www.eca.europa.eu/sl/Pages/DocItem.aspx?did=58815>.

Podroben sklic na to posebno poročilo je na voljo v poglavju Metodologija v Prilogi 2 priloženega delovnega dokumenta služb Komisije.

¹¹ Deležniki so navedeni v točki 8 oddelka Bibliografija v Prilogi 5 priloženega delovnega dokumenta služb Komisije.

¹² Mreža finančnoobveščevalnih enot.

- večje prilležitosti za kriminalne združbe, da pridobijo prihodke od prodaje neodobrenih medicinskih pripomočkov ter nezakonitih farmacevtskih izdelkov in cepiv, tudi vladam;
- kibernetika kazniva dejanja, storjena z izkoriščanjem vse večjega števila spletnih nakupov, vključno z uporabo lažnih identitet, in
- korupcija javnih uslužbencev pri sprejemanju nujnih ukrepov, na primer pri naročanju posebne medicinske opreme, in s tem povezana poenostavitev pravil o javnem naročanju¹³.

Javni organi v okviru sistema za preprečevanje pranja denarja, npr. nadzorniki, FIU in organi kazenskega pregona, so se morali prilagoditi novim načinom izvajanja svojih dejavnosti, kar je omejilo mobilnost in osebno interakcijo. Ti so vključevali omejena ali ustavljena preverjanja na kraju samem, razgovore in misije organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj v drugih državah z namenom ocenjevanja čezmejnih operacij. To je lahko zmanjšalo sposobnost učinkovitega izvajanja funkcij na nekaterih področjih. Uvedena so bila nova preiskovalna orodja in prakse, na primer spletni razgovori in pregledi, kar je omejilo vpliv vladnih ukrepov na zmogljivost pristojnih organov za nadzor in preiskave.

Več kot dve leti po razglasitvi pandemije je te pojave še vedno mogoče opaziti, čeprav je njihov vpliv zdaj bolj omejen zaradi večje ozaveščenosti o teh grožnjah kriminala, državljani pa se večinoma spet vedejo tako, kot so se pred izbruhom pandemije. Kljub temu bodo storilci kaznivih dejanj prilagodili svoje načine delovanja. Medtem lahko kriminalne strukture, ki delujejo v EU, še vedno izkoriščajo spremembe, ki jih je povzročila pandemija, in bi lahko okrepile svoje zmogljivosti.

1.2. Ruska vojna agresija proti Ukrajini

EU od marca 2014 postopoma uvaja omejevalne ukrepe (sankcije) proti Rusiji, sprva v odziv na nezakonito priključitev Krima in Sevastopola ter namerno destabilizacijo Ukrajine. Dne 23. februarja 2022 je sankcije razširila v odgovor na priznanje območij ukrajinskih pokrajin Doneck in Lugansk, ki nista pod vladnim nadzorom, in na odreditev napotitve ruskih oboroženih sil na ta območja. EU je od 24. februarja 2022 v odziv na rusko vojaško agresijo proti Ukrajini sankcije močno razširila¹⁴. Na seznam sankcij je dodala veliko število oseb in subjektov ter sprejela ukrepe brez primere, da bi bistveno oslabilo gospodarsko osnovo Rusije, jo prikrajšala za ključne tehnologije in trge ter znatno omejila njeno sposobnost vojskovanja.

¹³ Kot je opisano v:

- dokumentu projektne skupine FATF z naslovom „COVID-19-related Money Laundering and Terrorist Financing – Risks and Policy Responses“ (Pranje denarja in financiranje terorizma, povezano s COVID-19 – tveganja in odzivi politike):

<http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/covid-19-ml-tf.html>;

<https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/Update-COVID-19-Related-Money-Laundering-and-Terrorist-Financing-Risks.pdf>.

- EUROPOL, „Pandemic profiteering: how criminals exploit the COVID-19 crisis“ (Dobičkarstvo v času pandemije: kako storilci kaznivih dejanj izkoriščajo krizo COVID-19):

https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/pandemic_profiteering-how_criminals_exploit_the_covid-19_crisis.pdf.

¹⁴ Prečiščeno besedilo: Uredba Sveta (EU) št. 833/2014 z dne 31. julija 2014 omejevalnih ukrepov zaradi delovanja Rusije, ki povzroča destabilizacijo razmer v Ukrajini:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0833-20220722>.

Hkrati se je zaradi vpletenosti Belorusije v rusko agresijo proti Ukrajini in poleg že veljavnih sankcij razširil režim sankcij EU v zvezi z Belorusijo¹⁵. Ta režim sankcij je sestavljen iz najrazličnejših finančnih, gospodarskih in trgovinskih ukrepov¹⁶.

Da bi Komisija zagotovila učinkovito izvajanje ukrepov EU za zamrznitev sredstev oseb in subjektov, povezanih z rusko agresijo, je ustanovila projektno skupino „Freeze and Seize“. Cilj te projektne skupine je usklajevati ukrepe, ki jih sprejmejo organi Unije in nacionalni organi, ter obravnavati vse izzive pri izvajanju sankcij EU. Projektna skupina je že dosegla pomembne rezultate: države članice so zamrznile sredstva v višini skoraj 10 milijard EUR, kar skupaj s sredstvi Ruske centralne banke znaša 32 milijard EUR. Skupni učinek sankcij se že čuti v ruskem gospodarstvu¹⁷. Cilj projektne skupine je tudi olajšati izmenjavo med organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj glede preiskav in ukrepov odvzema, sprejetih v zvezi z morebitnimi kaznivimi dejanji, povezanimi z osebami, za katere veljajo sankcije (vključno z izogibanjem takim sankcijam). Projektna skupina proučuje tudi možnosti za uporabo odvzetih sredstev v korist ukrajinskega ljudstva.

Komisija je s Priporočilom z dne 28. marca 2022¹⁸ o takojšnjih ukrepih zaradi ruske invazije na Ukrajino v zvezi s shemami državljanstva in prebivanja za vlagatelje pozvala države članice, naj ponovno ocenijo naturalizacije in dovoljenja za prebivanje, ki so bila v okviru teh shem odobrena ruskim in beloruskim državljanom, da bi se prepričale, da ti niso na seznamu sankcij EU v zvezi z vojno v Ukrajini. Komisija je priporočila tudi, naj se začasno ustavi izdajanje dovoljenj za prebivanje v okviru shem prebivanja za vlagatelje vsem ruskim in beloruskim državljanom.

Glede na nedavno študijo, izvedeno z uporabo orodja DATACROS, ki se financira iz Sklada za notranjo varnost – policija¹⁹, je v Evropi skoraj 31 000 podjetij (med katerimi prevladujejo nepremičninska in gradbena podjetja, hoteli ter podjetja iz finančnega in energetskega sektorja) z ruskimi dejanskimi lastniki²⁰. Lastniški delež (do 5 %) v 1 400 od teh podjetij ima 33 posameznikov, za katere veljajo nedavne sankcije – tako imenovani oligarhi. Nekateri oligarhi lahko prikrivajo svoje lastništvo podjetij ali nadzor nad njimi prek vmesnih družb, registriranih v tretjih državah²¹, ali lokalnih zastopnikov delničarjev.

Dejansko so bili v zvezi s številnimi od teh podjetij že pred uvedbo sankcij ugotovljeni kazalniki visokega tveganja: omemba v podatkovni zbirki Offshore Leaks²²,

¹⁵ Uredba Sveta (EU) 2022/398 z dne 9. marca 2022 o spremembi Uredbe (ES) št. 765/2006 o omejevalnih ukrepih zaradi razmer v Belorusiji in vpletenosti Belorusije v rusko agresijo proti Ukrajini (*UL L 82*, 9.3.2022, str. 1).

Sklep Sveta (SZVP) 2022/399 z dne 9. marca 2022 o spremembi Sklepa 2012/642/SZVP o omejevalnih ukrepih zaradi razmer v Belorusiji in vpletenosti Belorusije v rusko agresijo proti Ukrajini (*UL L 82*, 9.3.2022, str. 9).

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/international-relations/restrictive-measures-sanctions/sanctions-adopted-following-russias-military-aggression-against-ukraine_sl

¹⁷ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-09-05/russia-risks-bigger-longer-sanctions-hit-internal-report-warns>

¹⁸ C(2022) 2028 final.

¹⁹ Ta analiza je del projekta TOM (The Ownership Monitor), skupne pobude podjetja Transcrime in njegovega spin-off podjetja Crime&tech: <https://www.transcrime.it/en/stories/tom-the-ownership-monitor/>.

²⁰ V skladu z merili študije TOM velja, da subjekti, uvrščeni na seznam, „neposredno ali posredno obvladujejo vsaj 5 % osnovnega kapitala“.

²¹ Glavni tretji državi, ki se uporabljata za registracijo podjetij, sta Britanski Deviški otoki in Kajmanski otoki, vendar pomenita le približno 2 % vseh vmesnih povezav: „Inside the matrioska: the firms controlled by sanctioned ‘oligarchs’ across European regions and sectors“ (Znotraj babuške: podjetja, ki jih obvladujejo sankcionirani „oligarhi“, v evropskih regijah in sektorjih), Transcrime, marec 2022.

²² Ta podatkovna zbirka vsebuje informacije o več kot 810 000 offshore subjektih, ki so del preiskav Pandorini dokumenti, rajski dokumenti, Bahamas Leaks, panamski dokumenti in Offshore Leaks. Podatki so povezani z osebami in podjetji v več kot 200 državah in ozemljih: <https://offshoreleaks.icij.org/>.

neutemeljena kompleksnost korporativne strukture, uporaba nepreglednih pravnih ureditev ali povezave z jurisdikcijami z visokim tveganjem. To pomeni, da bi lahko bili pristojni in nadzorni organi že pred nedavnimi dogodki pozorni na ta podjetja (in bi tudi morali biti).

Glede na navedeno cilj okvira EU za AML/CFT, da se zaščiti celovitost finančnega sistema EU, prispeva k zaščiti svobode, pravice in varnosti v Evropi kot celoti. Za pravilno izvajanje omejevalnih ukrepov EU glede zamrznitve sredstev²³ so potrebni tudi učinkovito izvajanje pravil o dejanskem lastništvu (tj. preglednost poslovnih registrov in področja poslovanja podjetja), nadaljnji razvoj povezav med različnimi registri (registri o dejanskem lastništvu, registri družb/poslovni registri, zemljiške knjige), nemoteno medagencijsko sodelovanje in izmenjava informacij ter ustrezno odkrivanje in nadzor sredstev, skritih pred davčnimi organi²⁴. Slamnata podjetja je mogoče ustanoviti relativno enostavno, zato se še naprej uporabljajo za tranzit več sto milijonov evrov prek nepreglednih transakcij²⁵. Z uporabo slamnatih podjetij lahko storilci kaznivih dejanj prikrijejo izvor in namembnost sredstev, poleg tega pa prikrijejo tudi dejanskega upravičenca transakcije. Ta sredstva se lahko uporabijo zgolj za osebne koristi ali za destabilizacijo celotnih držav. Zato opozarjanje na tokove umazanega denarja ne prispeva le k zaščiti demokracije in varnosti državljanov EU, temveč tudi k preprečevanju vpliva avtokracij.

V razpravah v okviru projektne skupine „Freeze and Seize“ so bile poudarjene težave pri opredeljevanju sredstev, ki jih obvladujejo oligarhi kot dejanski lastniki in so pogosto skrita za zapletenimi pravnimi strukturami v različnih jurisdikcijah. To je velik izziv za izvrševanje sankcij in preiskovalne dejavnosti organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj. Zato je zelo pomembno zagotoviti hiter napredek pri pogajanjih o svežnju o preprečevanju pranja denarja, da bodo informacije o dejanskem lastništvu na voljo pristojnim organom. Poleg tega je glede na pomen registrov pri zagotavljanju učinkovitega izvajanja ciljno usmerjenih finančnih sankcij pomembno, da države članice v največji možni meri predvidijo sprejetje ukrepov, predlaganih v tem dokumentu, da se zagotovi, da registri dejanskega lastništva vsebujejo dovolj informacij.

2. REZULTATI NADNACIONALNE OCENE TVEGANJA

V tej tretji izdaji nadnacionalne ocene tveganja Komisija analizira tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, ki jih lahko za notranji trg EU pomeni 43 produktov in storitev, razvrščenih v osem kategorij. Ti produkti in storitve so tisti, ki so opredeljeni v direktivi o preprečevanju pranja denarja²⁶, skupaj z nekaterimi drugimi, ki so pomembni za oceno tveganja zaradi njihovega zaznanega notranjega tveganja²⁷.

²³ Uredba Sveta (EU) št. 269/2014 z dne 17. marca 2014 o omejevalnih ukrepih v zvezi z dejanji, ki spodbujajo ali ogrožajo ozemeljsko nedotakljivost, suverenost in neodvisnost Ukrajine (*UL L 78, 17.3.2014, str. 6*).

²⁴ V zvezi s tem bi se bilo treba sklicevati na predlog DIREKTIVE SVETA o določitvi pravil za preprečevanje zlorabe slamnatih subjektov za davčne namene in spremembi Direktive 2011/16/EU (COM(2021) 565 final).

Poleg tega so Komisija in davčni organi držav članic v okviru projektne skupine „Freeze and Seize“ ustanovili podskupino za izvrševanje davkov, da bi okrepili svoja prizadevanja proti posameznikom in podjetjem iz Rusije in Belorusije, proti katerim so uvedene sankcije, pa tudi proti njihovim sodelavcem:

https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/state-tax-authorities-step-tax-enforcement-efforts-support-freeze-and-seize-task-force-2022-06-08_sl.

²⁵ Krepijo se prizadevanja proti uporabi slamnatih podjetij, saj predlog Komisije o direktivi Sveta za preprečevanje zlorabe slamnatih subjektov za davčne namene (COM(2021) 565 final) vsebuje pravila o tem.

²⁶ Kreditne in finančne institucije, subjekti, ki izvajajo denarna nakazila, menjalnice, trgovci z blagom in sredstvi visoke vrednosti, nepremičninski posredniki, ponudniki storitev za sklade ali družbe, revizorji, zunanji računovodje in davčni svetovalci, notarji in drugi neodvisni pravni strokovnjaki ter ponudniki storitev iger na srečo.

²⁷ Ti drugi produkti in storitve so običajno vključeni v nacionalne ocene tveganja po vsem svetu. Vključujejo kategorijo produktov, povezanih z gotovino, pa tudi virtualne valute, množično financiranje in neprofitne organizacije.

Teh 43 produktov in dejavnosti je bilo ocenjenih že v drugi izdaji nadnacionalne ocene tveganje (2019)²⁸, ki pa je posodobljena in nadgrajena različica prvega poročila Komisije (2017)²⁹. Razvrščeni so v naslednje skupine:

- (1) produkti in storitve, povezani z gotovino (prevozniki gotovine, denarno intenzivni posli, bankovci visoke vrednosti, plačila v gotovini in bankomati v zasebni lasti);
- (2) finančni sektor (depozitni računi, maloprodajni sektor in sektor institucionalnih naložb, poslovno bančništvo, zasebno bančništvo, množično financiranje, menjava valut, elektronski denar, prenosi sredstev, nezakoniti prenosi sredstev, plačilne storitve, virtualne valute in druga virtualna sredstva, posojila podjetjem, potrošniški krediti in posojila nizke vrednosti, hipotekarni krediti in krediti visoke vrednosti, zavarovani s premoženjem, zavarovanje (življenjsko in neživljenjsko) ter oddajanje sefov);
- (3) nefinančni produkti in storitve (pravne ureditve, blago visoke vrednosti, sredstva visoke vrednosti, prevozniki plemenitih kovin in dragih kamnov, nepremičnine, storitve, ki jih opravljajo računovodje, in pravne storitve);
- (4) sektor iger na srečo;
- (5) neprofitne organizacije;
- (6) poklicni šport (poklicni nogomet);
- (7) prostocarinska območja;
- (8) sheme državljanstva za vlagatelje in sheme prebivanja za vlagatelje.

Pregledani so bili ob upoštevanju revidiranega pravnega okvira Unije za AML/CFT ter, če je ustrezno, posledic pandemije COVID-19 in sankcij proti Rusiji in Belorusiji. Če se okoliščine niso spremenile, opisi in ocene produktov in storitev, analiziranih v poročilu iz leta 2019, niso bili bistveno spremenjeni.

Tako so v tej oceni posodobljene informacije iz poročila iz leta 2019, pri čemer je natančneje opredeljenih in racionaliziranih več področij (npr. virtualne valute in sredstva ter analiza finančnega sektorja in nefinančnih produktov), revidirani pa so tudi podatki in viri informacij.

2.1. Glavna tveganja v sektorjih, ki so vključeni v nadnacionalno oceno tveganja

2.1.1. Gotovina in njeni ustrezniki

Čeprav se je število maloprodajnih transakcij z gotovino zmanjšalo, se zdi, da se je povpraševanje po eurobankovcih povečalo, kar je trend, imenovan paradoks bankovcev, ki kaže, da je gotovina tudi po pandemiji COVID-19 še vedno priljubljen hranilec vrednosti³⁰. Kljub spreminjajoči se podobi kriminalitete kriminalna ekonomija še vedno v veliki meri temelji na gotovini, zato je EU izpostavljena velikim tveganjem pranja denarja in financiranja terorizma zaradi anonimnosti in relativno enostavnega gibanja,

Tako kot pri prejšnji nadnacionalni oceni tveganja (2019) so bila ocenjena tudi nekatera neformalna sredstva, kot so tista, ki jih uporabljajo Hawala in drugi ponudniki neformalnih storitev prenosa vrednosti, poklicni nogomet, prostocarinska območja ter sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje.

²⁸ COM(2019) 370 final.

²⁹ COM(2017) 340 final.

³⁰ „The paradox of banknotes: understanding the demand for cash beyond transactional use“ (Paradoks bankovcev: razumevanje povpraševanja po gotovini zunaj transakcijske uporabe), ECB Economic Bulletin, številka 2/2021. Glej tudi „Cash still king in times of COVID-19“ (Gotovina še vedno kraljuje v času COVID-19), osrednji govor Fabia Panette, člana Izvršilnega odbora ECB, na 5. mednarodni konferenci o gotovini z naslovom „Cash in times of turmoil“ (Gotovina v času pretresov), ki jo je organizirala Deutsche Bundesbank: <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2021/html/ecb.sp210615~05b32c4e55.en.html>.

povezanega z gotovino in njenimi ustrezniki. Storilci kaznivih dejanj poskušajo gotovinske prejemke prenesti na lokacije, kjer je njihova uporaba ali vključitev v finančni sistem lažja, običajno na lokacijah, kjer prevladuje uporaba gotovine ali kjer je nadzor finančnega sistema slab. Gotovina se lahko nadalje pretvori v anonimna sredstva, kot so predplačniške kartice, za katere se trenutno ne opravlja kontrola na mejah³¹. Stopnja poročanja je zelo nizka, morda zaradi težav pri odkrivanju gotovinskih transakcij. Pojav bankomatov v zasebni lasti povečuje možnosti hudodelskih združb, da svoje premoženjske koristi vključijo v finančni sistem, ne da bi bili pri tem odkriti.

SedANJI pravni okvir v EU je močno oviral možnosti za vključitev velikih količin nezakonito pridobljene gotovine v finančni sistem. Z uredbo o kontroli gotovine³², ki se je začela uporabljati junija 2021, se povečuje obseg kontrole gotovine na meji EU in krepijo pooblastila organov.

Trenutno je omejitve gotovinskih plačil uvedlo ali jih uvaja 19 držav članic, vendar različni okviri izkrivljajo konkurenco in bi lahko povzročili selitev podjetij v države članice z manj strogimi zahtevami. V akcijskem načrtu Komisije za celovito politiko Unije o preprečevanju pranja denarja in boju proti financiranju terorizma³³ je uvedba zgornjih mej za velika gotovinska plačila navedena kot potencialno sredstvo za zmanjšanje tveganj pranja denarja in financiranja terorizma. V ta namen predlog Komisije za uredbo o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma³⁴ vključuje omejitev velikih gotovinskih plačil.

2.1.2. Finančni sektor

Kot v prejšnjih poročilih so v tej nadnacionalni oceni tveganja v to kategorijo vključeni številni produkti in sektorji (skupno 17), ki zagotavljajo finančne storitve poslovnim strankam in prebivalstvu. To poglavje vključuje širok nabor sektorjev, vključno z bančnim sektorjem, naložbami, zavarovalništvom, množičnim financiranjem, elektronskim denarjem, prenosom sredstev (zakonitim ali ne), kriptosredstvi in plačilnimi storitvami.

Večina opredeljenih groženj in ranljivosti, ki so bile že poudarjene v prejšnjih nadnacionalnih ocenah tveganja, je še vedno relevantna. V finančnem sektorju neobstoj jasnih in usklajenih pravil, nedosleden nadzor na področju AML/CFT na celotnem notranjem trgu ter nezadostna usklajevanje in izmenjava informacij med FIU še naprej vplivajo na sposobnost EU za pravilno obravnavo tveganj pranja denarja in financiranja terorizma³⁵. Poleg tega se zdi, da pristojni organi za AML/CFT v državah članicah pogosto težko nadzorujejo sektor v skladu s pristopom na podlagi tveganja³⁶.

³¹ V Uredbi (EU) 2018/1672 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o kontroli gotovine, ki se vnaša v Unijo ali iznaša iz nje, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1889/2005 (UL L 284, 12.11.2018, str. 6), je gotovina opredeljena tako, da vključuje štiri kategorije: valuto, prenosljive instrumente, ki se glasijo na prinosnika, blago, ki se uporablja kot visoko likviden hranilec vrednosti, in predplačniške kartice. Trenutno predplačniške kartice niso vključene. Če pa obstajajo trdni dokazi, da se predplačniške kartice uporabljajo za prenos vrednosti prek meja EU, s čimer se zaobide zakonodaja, bi se lahko sprejel delegirani akt, ki bi vključeval predplačniške kartice.

³² Uredba (EU) 2018/1672 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o kontroli gotovine, ki se vnaša v Unijo ali iznaša iz nje, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1889/2005 (UL L 284, 12.11.2018, str. 6).

³³ Sporočilo Komisije o akcijskem načrtu za celovito politiko Unije o preprečevanju pranja denarja in boju proti financiranju terorizma, C(2020) 2800 (UL C 164, 13.5.2020, str. 21).

³⁴ COM(2021) 420 final.

³⁵ Te strukturne težave so obravnavane v predlogu Komisije iz leta 2021 za sveženj o AML/CFT:

https://ec.europa.eu/info/publications/210720-anti-money-laundering-countering-financing-terrorism_sl.

³⁶ To je v skladu z ugotovitvami organa EBA v njegovem prvem poročilu o pristopih pristojnih organov k nadzoru bank na področju AML/CFT, ki je bilo objavljeno leta 2020. Če ne bodo na voljo ustrezne ocene tveganja, se lahko

V skladu z mnenjem Evropskega bančnega organa iz marca 2021³⁷ je v tej nadnacionalni oceni tveganja ugotovljeno, da se kreditne in plačilne institucije, menjalnice, institucije za izdajo elektronskega denarja in ponudniki kreditov (razen kreditnih institucij) zdijo najbolj izpostavljeni tveganjem, ki izhajajo iz pomanjkljivosti v sistemih in kontrolah na področju AML/CFT³⁸.

V zvezi s tveganji, povezanimi s kriptosredstvi, je treba ne le zagotavljati visoko raven varstva potrošnikov in vlagateljev ter celovitosti trga, temveč tudi sprejeti ukrepe proti tržni manipulaciji ter ukrepe za preprečevanje dejavnosti pranja denarja in financiranja terorizma³⁹. Obravnavati je treba tudi tveganja za finančno stabilnost in monetarno politiko, ki bi lahko nastala zaradi široke uporabe kriptosredstev in rešitev, ki temeljijo na tehnologiji razpršene evidence, na finančnih trgih⁴⁰.

Investicijski skladi so zaradi svojih značilnosti in narave izpostavljeni tveganjem pranja premoženjske koristi, pridobljene z goljufijami, davčnimi kaznivimi dejanji, korupcijo in podkupovanjem⁴¹. Poleg izpostavljenosti tega sektorja strankam, ki pomenijo visoko tveganje, pa tveganje dodatno povečujejo tudi velik obseg, zapletenost in čezmejna narava transakcij. Preglednost dejanskega lastništva v sektorju, v katerem se upravljajo sredstva visoke vrednosti, še vedno ni optimalna.

2.1.3. Nefinančni sektor in produkti

V tem poglavju nadnacionalne ocene tveganja se na podlagi novega pristopa ocenjujejo pravne strukture, kar pomeni odstopanje od prejšnjih poročil. Ocena je zdaj osredotočena na glavne ranljivosti, povezane s prikrivanjem dejanskega lastništva (skladi, zastopniki in podjetja), in ne več na specifične trenutke obstoja pravnih subjektov in pravnih ureditev (ustanovitve, poslovna dejavnost in prenehanje). V njej se upoštevajo tudi trg blaga visoke vrednosti, naložbe v nepremičnine ter storitve računovodij, revizorjev, svetovalcev in davčnih svetovalcev, pa tudi pravne storitve notarjev in drugih neodvisnih pravnih strokovnjakov.

2.1.3.1. Nefinančni sektor in produkti: pravni subjekti in ureditve

Storilci kaznivih dejanj lahko oblikujejo zapletene strukture, ki vključujejo podjetja in pravne subjekte, da bi prikrili finančne revizijske sledi, kar pogosto vključuje uporabo

zgodi, da pristojni organi morda ne bodo opredelili tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, ki jim je izpostavljen njihov sektor, ter v zvezi z njimi ukrepali.

³⁷ Opinion on risks of money laundering and terrorist financing (ML/TF) affecting the European Union's financial sector (Mnenje o tveganjih pranja denarja in financiranja terorizma, ki vplivajo na finančni sektor Evropske unije); Evropski bančni organ (EBA), 3.3.2021, EBA/Op/2021/04: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Opinions/2021/963685/Opinion%20on%20MLTF%20risks.pdf.

To je tretje mnenje o tveganjih pranja denarja in financiranja terorizma, ki vplivajo na finančni sektor Evropske unije. Organ EBA ga je izdal v okviru svojega novega mandata za vodenje, usklajevanje in spremljanje boja proti pranju denarja in financiranju terorizma v finančnem sistemu na ravni EU. V postopek sta bila tesno vključena Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA) ter Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (EIOPA).

³⁸ Glede na razvoj medsektorskih tveganj. Ta vključujejo tveganja, povezana z virtualnimi valutami, novimi tehnologijami (finančna in regulativna tehnologija), financiranjem terorizma, tveganji, ki izhajajo iz izstopa Združenega kraljestva iz EU, in zmanjševanjem tveganj. Kot je podrobno pojasnjeno v poglavju 3.1 poročila organa EBA.

³⁹ Tveganja, obravnavana v predlogu Komisije za UREDBO EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o trgih kriptoinetij in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 (COM(2020) 593 final).

⁴⁰ Predlogi Komisije, v katerih so obravnavana ta vprašanja, so podrobno opisani v ustreznih oddelkih priloženega delovnega dokumenta služb Komisije.

⁴¹ Podrobnejša razlaga je na voljo v oddelkih delovnega dokumenta služb Komisije, v katerih se ocenjujejo „sektor maloprodajnih in institucionalnih naložb“ in „zastopniki“.

slamnatih in navideznih podjetij. Z uporabo takšnih pravnih struktur se gibanje nezakonito pridobljene premoženjske koristi prikrije tako, da se jih prikaže kot zakonite poslovne transakcije. Skladi in podobne ureditve zagotavljajo nepreglednost ter prikrivajo obstoj sredstev pred organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj in uradi za odvzem premoženjske koristi. Zaradi nesodelovanja in neizmenjave informacij med organi v različnih jurisdikcijah nastajajo šibka področja, ki jih zlahka izkoristijo storilci kaznivih dejanj, ki iščejo jurisdikcije, v katerih je nadzor na področju preprečevanja pranja denarja manj učinkovit.

Poleg takšnih struktur se lahko za prikrivanje dejanskega lastništva uporabljajo tudi storitve, ki jih zagotavljajo zastopniki direktorjev in delničarjev. Storilci kaznivih dejanj in osebe, ki jim je prepovedano zasesti določene položaje v podjetjih, na primer iščejo storitve uradnih zastopnikov, da bi prikrili svojo identiteto, se izognili prepovedim in ostali skriti pred dokumenti in registri podjetij.

2.1.3.2. Nefinančni sektor in produkti: blago visoke vrednosti

Blago visoke vrednosti, vključno z umetninami, starinami ter plemenitimi kovinami in dragimi kamni, je blago, ki omogoča prenos vrednosti. Za storilce kaznivih dejanj to pomeni, da se lahko nezakonito pridobljena premoženjska korist pretvori v premoženje visoke vrednosti, ki ga je mogoče razmeroma enostavno prenašati prek meja in hraniti brez večjega regulativnega nadzora. Vrednost premoženja, kot so umetnine in starine, je pogosto subjektivna ter jo je težko preveriti ali primerjati. Zato se lahko poceni umetniška dela prodajo sosterilcem po zelo napihnjeni ceni, pri čemer se izda račun, ki upravičuje prenos sredstev.

Pogosto se poroča o povezavah med trgovino s starinami in nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, nedovoljeno trgovino s prostoživečimi živalmi in nedovoljenim prometom z orožjem, pranjem denarja in davčnimi kaznivimi dejanji ter financiranjem vojnih mašinerij in terorističnih organizacij, kar nedovoljeno trgovino s starinami uvršča na raven hudih oblik mednarodnega organiziranega kriminala⁴². Kot je bilo napovedano v strategiji EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025⁴³, bo Komisija konec leta 2022 sprejela akcijski načrt za boj proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi dobrinami, v katerem bo določila celovit pristop politike za preprečevanje te oblike kaznivih dejanj in zaščito kulturnih dobrin pred škodo zaradi kriminalnih dejavnosti.

2.1.3.3. Nefinančni sektor in produkti: ponudniki storitev

Podjetja, ki zagotavljajo storitve⁴⁴ so še vedno izpostavljena tveganju, da se vanje vtihotapijo organizirane kriminalne združbe ali da te postanejo njihove lastnice, in sicer za pranje nezakonito pridobljene premoženjske koristi. Storilci lahko izkoristijo njihove svetovalne storitve in specializirano znanje o oblikovanju in upravljanju struktur ter sposobnost zagotavljanja dokumentacije in zagotovil v zvezi s poslovnimi dejavnostmi. Zaradi ugleda, povezanega z nekaterimi poklici, so ti poklici privlačne tarče za osebe, ki

⁴² V zvezi z vsem glej Interpol, RHIPTO in Global Initiative Against Transnational Organized Crime (Globalna pobuda za boj proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu): *World Atlas of illicit flows* (Svetovni atlas nezakonitih tokov), 2018:

<https://www.interpol.int/ar/content/download/14080/file/World%20Atlas%20of%20Illicit%20Flows-1.pdf>.

⁴³ COM(2021) 170 final.

⁴⁴ Strokovna podjetja, ki ponujajo storitve računovodij, revizorjev, svetovalcev in davčnih svetovalcev ter notarjev in drugih neodvisnih pravnih strokovnjakov, kot je opisano v ustreznih ocenah v Prilogi 1 priloženega delovnega dokumenta služb Komisije.

se ukvarjajo s pranjem denarja, zanje pa je privlačna tudi uporaba računov strank. Strokovnjaki so lahko vpleteni nevede, lahko pa so tudi sotorilci kaznivih dejanj ali zavestno malomarni pri izpolnjevanju svojih obveznosti na področju AML/CFT.

Izpostavljenost tveganju je posledica vključenosti teh strokovnjakov v upravljanje zapletenih pravnih položajev ter podjetij in pravnih ureditev, vključno s slamnatimi in offshore podjetji.

Razlike pri izvajanju nadzora, ki temelji na tveganju, v nekaterih sektorjih v državah članicah, zlasti kadar ga izvajajo samoregulativni organi, vplivajo na učinkovito preprečevanje in sposobnost odkrivanja zlorab. Iz majhnega števila poročil o sumljivih transakcijah ali poročil o dejavnostih, ki jih predložijo določene nefinančne poslovne dejavnosti in poklici (DNFBP)⁴⁵ v državah članicah, je razvidno, da se sumi ne odkrivajo in sporočajo učinkovito.

Tudi nepremičninski sektor je zelo izpostavljen tveganjem pranja denarja in je še posebej ranljiv za namene davčnih kaznivih dejanj. V študiji Komisije je bilo ocenjeno, da imajo rezidenti EU offshore nepremičnine v vrednosti 1,4 bilijona EUR⁴⁶. Zapleteni načini financiranja, posredništvo in uporaba poslovnih instrumentov pomenijo izziv pri ugotavljanju dejanskega lastništva. V študijah projektne skupine FATF in Skupine Egmont so navedeni primeri zapletenosti shem, ki se uporabljajo za prikrivanje vira sredstev⁴⁷.

Kot je razvidno iz nacionalnih ocen tveganja, imajo ponudniki storitev največ koristi od dejavnosti ozaveščanja, usposabljanja in okrepljenega nadzora.

2.1.4. Skupne značilnosti finančnega in nefinančnega sektorja (pravni subjekti in ureditve)

Pomanjkljivosti v zvezi z dejanskim lastništvom so še vedno velika grožnja za finančni sistem. Ključna ranljivost v mednarodnem finančnem sistemu je še naprej anonimnost, saj banke, regulatorji in organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ne morejo hitro ugotoviti, kdo so dejanski lastniki podjetij. Podobno so ogroženi kolektivni naložbeni podjemi, saj identiteta končnih vlagateljev običajno ni pregledna, pri čemer je zaradi uporabe zbirnih računov⁴⁸ dodatno otežena izmenjava informacij med posredniki.

V nefinančnem sektorju so za storilce kaznivih dejanj koristni pravni subjekti in ureditve, saj se lahko z njimi poveča anonimnost in prikrije identiteta dejanskih lastnikov, koristne pa so tudi kot sredstvo za izvajanje nezakonitih dejavnosti, na primer z omogočanjem logistike ali prevoza nezakonitega blaga.

⁴⁵ DNFBP je kratica za „določene nefinančne poslovne dejavnosti in poklici“ (Designated Non-Financial Business and Professions). Gre za nekatere vrste „nefinančnih“ podjetij, v zvezi s katerimi je bilo opredeljeno, da so zaradi narave svojega poslovanja in transakcij z dejavnostjo, ki jo lahko izvajajo, izpostavljena tveganju pranja denarja in financiranja terorizma.

⁴⁶ Evropska komisija, Generalni direktorat za obdavčenje in carinsko unijo, *Monitoring the amount of wealth hidden by individuals in international financial centres and impact of recent internationally agreed standards on tax transparency on the fight against tax evasion: final report* (Spremljanje premoženja, ki ga posamezniki skrivajo v finančnih središčih v davčnih oazah, in učinek nedavno mednarodno dogovorjenih standardov o davčni preglednosti v boju proti davčnim utajam: končno poročilo), Urad za publikacije, 2021:

<https://data.europa.eu/doi/10.2778/291262>.

⁴⁷ Na primer FAFT in Skupina Egmont, *Concealment of Beneficial Ownership* (Prikrivanje dejanskega lastništva), str. 26, julij 2018.

⁴⁸ Zbirni račun omogoča upravljanje poslov več kot ene osebe in anonimnost oseb na računu.

Zato je ključni element na obeh področjih preglednost dejanskega lastništva. Ključ do obvladovanja tveganj, povezanih z anonimnostjo, je v pobudah, sprejetih v zadnjih letih na svetovni ravni in zlasti v EU, ki je vodilna na tem področju, da se poveča preglednost podjetij in da se storilec kaznivih dejanj prepreči njihova zloraba. Vzpostavitev registrov dejanskega lastništva⁴⁹ in povečanje preglednosti podjetij⁵⁰ sta le dva primera stalnih prizadevanj v boju proti uporabi slamnatih podjetij. Poleg tega da se ve, **kdo** dejansko obvladuje podjetje, se z razkritjem tega, **kako** se podjetja obvladujejo, pridobijo preiskovalne sledi in usmeri ocena tveganja, kar spodbuja zgodnje odkrivanje tveganj in omogoča razumevanje skritih vzorcev, ki s tradicionalnim pristopom ne bi bili vidni.

2.1.5. Sektor iger na srečo

Za sektor iger na srečo sta značilna hitra gospodarska rast in tehnološki razvoj, pri čemer se je med pandemijo COVID-19 in po njej močno povečal spletni sektor. V zvezi s tem je več pristojnih organov poročalo, da so se tveganja, ki izhajajo iz spletnih iger na srečo, od objave zadnje nadnacionalne ocene tveganja v letu 2019 še povečala.

Zamenljivi žetoni, ki se uporabljajo v videoigrah, so v tej oceni prvič obravnavani tako, da so izenačeni s kriptosredstvi⁵¹. Zato bi bilo treba pri oceni njihove ogroženosti upoštevati enako ureditev.

Igralnice same po sebi pomenijo izpostavljenost velikemu tveganju, vendar so se od njihove vključitve v okvir za AML/CFT leta 2005 tveganja ublažila. Loterije in igralni avtomati (zunaj igralnic) pomenijo zmerno stopnjo tveganj pranja denarja in financiranja terorizma. V zvezi z loterijami se izvajajo nekatere kontrole, zlasti za obravnavanje tveganj, povezanih z velikimi dobitki. Klasična tombola zaradi razmeroma nizkih stav in majhnih dobitkov velja za igro na srečo z majhnim tveganjem pranja denarja in financiranja terorizma.

2.1.6. Zbiranje in prenos sredstev prek neprofitnih organizacij

To poročilo vključuje kategorije neprofitnih organizacij, opredeljene v priporočilu Projektne skupine za finančno ukrepanje⁵². Ta scenarij tveganja se nanaša na zbiranje in prenos sredstev prek neprofitnih organizacij na notranjem trgu ter na zbiranje sredstev za prenos v tretje države in iz njih.

Izziv za oceno tveganj je raznovrstnost sektorja in podsektorjev neprofitnih organizacij. Narava in raven tveganj pranja denarja in financiranja terorizma se lahko razlikujeta glede na vire financiranja, načine in poti izplačil ter prejemnike sredstev. Neprofitne organizacije, ki zagotavljajo humanitarno pomoč, običajno delujejo na konfliktnih ali kriznih območjih, kjer so lahko občasno prisotne oborožene skupine ali posamezniki, uvrščeni na seznam teroristov. Ker finančne institucije zmanjšujejo tveganja, so

⁴⁹ S prenosom člena 30 Direktive (EU) 2015/849.

⁵⁰ Direktiva (EU) 2019/1151 glede uporabe digitalnih orodij in postopkov na področju prava družb. Komisija pripravlja tudi novo pobudo v okviru prava družb, katere cilj je med drugim vključiti predhodne preglede podjetij v vseh državah članicah.

⁵¹ Pri pranju denarja se lahko digitalna prodaja teh žetonov uporablja na enak način kot fizična prodaja. Z nezakonitim denarjem jih je mogoče kupiti in nato prodati ter tako očistiti umazani denar. Na primer: <https://archive-yaleglobal.yale.edu/content/money-laundering-video-games-financial-times>.

⁵² „Pravna oseba ali ureditev ali organizacija, ki se ukvarja predvsem z zbiranjem ali razdeljevanjem sredstev, na primer za dobrodelne, verske, kulturne, izobraževalne, socialne namene ali namene razvijanja prijateljskih odnosov, ali za opravljanje drugih vrst „dobrih del““: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/BPP-combating-abuse-non-profitorganisations.pdf>.

neprofitne organizacije izpostavljene tveganju finančne izključenosti, tveganje pa je še večje zaradi težav pri dostopu do formalnih bančnih kanalov⁵³.

Neprofitne organizacije so se začele bolj zavedati tveganj, s katerimi se spoprijemajo, pri čemer so se med uveljavljenimi neprofitnimi organizacijami povečale naložbe v funkciji zagotavljanja skladnosti in revizije. Države članice bi lahko še bolj sodelovale s finančnim sektorjem in ga ozaveščale, da bi se neprofitnim organizacijam olajšal dostop do reguliranih kanalov.

Skoraj vse države članice imajo vzpostavljeno neko obliko nadzora, in sicer prek regulativnih organov za neprofitne organizacije, davčnih organov ali drugih vrst nadzornih organov. Postopki skrbnega preverjanja za registracijo in dostop do finančnih storitev so se zaostрили, zaradi česar bi neprofitne organizacije lahko postale manj privlačne za namene financiranja terorizma.

2.1.7. Poklicni šport

Storilci kaznivih dejanj podobno kot številne druge dejavnosti tudi šport uporabljajo za pranje denarja in pridobivanje nezakonitih prihodkov. Očiten kandidat je nogomet, ki je daleč najbolj priljubljen šport na svetu. Podobno kot v svetu umetnosti tudi v svetu športa storilcev kaznivih dejanj ne motivirajo vedno gospodarske koristi. Dejavniki, ki lahko prav tako privabijo kriminalne naložbe, so tudi družbeni ugled, povezave z znanimi osebnostmi in možnost stikov z vplivnimi posamezniki.

Pandemija COVID-19 je imela uničujoče posledice za klubske finance, kar je povzročilo več naraščajočih trendov, zaradi katerih bi lahko ta sektor bil še bolj ogrožen. Zaradi nezadostnih virov in usposabljanja je ta sektor še vedno izpostavljen tveganju pranja denarja, v precej manjši meri pa financiranju terorizma. S pravnim okvirom sektorja se je obseg nadzora povečal, vendar je okvir kot tak nezadosten. Za zmanjšanje stopnje tveganja v tem sektorju je bistvena preglednost na vseh ravneh, od prestopov igralcev do lastništva klubov.

2.1.8. Območja proste trgovine

Območja proste trgovine še vedno veljajo za območja z velikim tveganjem pranja denarja in financiranja terorizma, saj ponujajo številne prednosti s carinskega in davčnega vidika. Zato je lahko v zvezi z njimi večja verjetnost, da se bodo uporabljala za omogočanje predhodnih kaznivih dejanj ali zlorab. Čeprav ocenjena tveganja veljajo za vse proste cone in v manjšem obsegu tudi za carinska skladišča, se povečajo v primeru blaga velike vrednosti, ki se hrani na prostocarinskih območjih. Iz neke raziskave, ki kaže na hitro rast segmenta višjega cenovnega razreda trga umetnin in fizično širitev luksuznih skladiščnih

⁵³ Kadar se finančna institucija odloči, da ne bo vzpostavila poslovnih odnosov s posameznimi strankami ali kategorijami strank, ki so povezane z večjim tveganjem pranja denarja in financiranja terorizma, ali do bo prekinila poslovne odnose z njimi ali da ne bo izvajala transakcij z večjim tveganjem pranja denarja in financiranja terorizma, se to imenuje zmanjševanje tveganj. V skladu z mnenjem Evropskega bančnega organa o zmanjševanju tveganj (EBA/Op/2022/01) je lahko zmanjševanje tveganj legitim instrument za obvladovanje tveganj, lahko pa je tudi znak neučinkovitega obvladovanja tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, kar bi lahko imelo resne posledice. Organ EBA meni, da bi morale njegove regulativne smernice o obvladovanju tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, če se bodo uporabljale pravilno, prispevati k preprečevanju neupravičenega zmanjševanja tveganj: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Opinions/2022/Opinion%20on%20de-risking%20%28EBA-Op-2022-01%29/1025705/EBA%20Opinion%20and%20annexed%20report%20on%20de-risking.pdf.

prostorov, je razvidno, da se luksuzna prostocarinska območja uveljavljajo kot novi akterji v globalnem sistemu kriminala in izogibanja davkom⁵⁴.

Poleg tega območja proste trgovine še naprej pomenijo tveganje v zvezi s ponarejanjem, saj ponarejevalcem omogočajo iztovarjanje pošilk, prilagajanje tovara ali povezane dokumentacije ali drugačno manipulacijo z njima, nato pa ponovni izvoz proizvodov brez posredovanja carinskih organov, s čimer prikrijejo pravi izvor in naravo blaga ter identiteto prvotnega dobavitelja.

Ureditev prostih con EU bi bilo mogoče še izboljšati. V predlogu uredbe o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, ki ga je Komisija sprejela julija 2021, je pojasnjen obseg vključenih subjektov⁵⁵. Komisija trenutno izvaja oceno prostih con EU. V tej oceni se med drugimi analizami ocenjujejo koristi in stroški prostih con, vključno s tveganjem morebitne zlorabe, na carinskem in davčnem področju.

2.1.9. Sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje

Namen shem državljanstva in prebivanja za vlagatelje je privabiti naložbe v državo s podelitvijo državljanstva ali pravic do prebivanja v zameno za vnaprej določena plačila ali naložbe v zadevni državi. Takšne sheme so privlačne, saj olajšajo potovanja in poslovanje, vendar se lahko zlorabijo za pranje denarja, davčna kazniva dejanja in korupcijo, povzročijo pa lahko tudi varnostna tveganja. Drugo državljanstvo lahko olajša pretok nezakonito pridobljene premoženjske koristi in prikrivanje sredstev pred pristojnimi organi. Pojavijo se lahko tudi pomisleki glede nepreglednosti in upravljanja teh shem.

Komisija je oktobra 2020 sprejela ukrepe⁵⁶ v zvezi s tremi državami članicami, ki so takrat izvajale sheme državljanstva za vlagatelje, na podlagi pomislekov, da te države članice niso izpolnile svojih obveznosti iz prava EU v zvezi z načelom lojalnega sodelovanja⁵⁷ in pojmom državljanstva Unije⁵⁸. Narava državljanstva EU in z njim povezane pravice pomenijo, da tovrstne sheme niso omejene na državo članico, ki naturalizira vlagatelja, temveč vplivajo na vse države članice in EU kot celoto. Komisija je izrecno navedla, da podeljevanje državljanstva in s tem državljanstva EU v zameno za vnaprej določena plačila ali naložbe ter brez kakršne koli dejanske povezave med zadevno državo članico in vlagateljem ogroža celovitost državljanstva EU in načelo lojalnega sodelovanja⁵⁹.

Le ena država članica še vedno izvaja shemo državljanstva za vlagatelje⁶⁰. Komisija je aprila 2022 proti njej začela postopek za ugotavljanje kršitev⁶¹.

⁵⁴ <https://www.taxobservatory.eu/repository/the-new-luxury-freeports-offshore-storage-tax-avoidance-and-invisible-art/>

⁵⁵ Cilj predloga je razširiti obseg pooblaščenih subjektov, ki trgujejo z umetninami in jih hranijo v carinskih skladiščih.

⁵⁶ Evropska komisija je 20. oktobra 2020 začela postopka za ugotavljanje kršitev proti Cipru in Malti z izdajo uradnih opominov v zvezi z njunima shemama državljanstva za vlagatelje. Komisija je oktobra 2020 poslala tudi dopis Bolgariji glede njene sheme državljanstva za vlagatelje.

⁵⁷ Člen 4(3) PDEU.

⁵⁸ Člen 20 PDEU.

⁵⁹ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje v Evropski uniji, 23.1.2019 (COM(2019) 12 final):

[https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2019\)12&lang=sl](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2019)12&lang=sl).

⁶⁰ Malta. Vendar je Malta marca 2022 do nadaljnjega začasno opustila svojo shemo za ruske in beloruske državljane. Bolgarija je marca 2022 odpravila shemo državljanstva za vlagatelje, kar je začelo veljati aprila 2022. Ciper je leta 2020 opustil svojo shemo državljanstva za vlagatelje in v letu 2021 končal obravnavo vseh nerešenih vlog.

⁶¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/IP_22_2068

Vendar sheme prebivanja za vlagatelje ponuja 19 držav članic.

V predlogu Komisije za uredbo o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma je navedeno, da bodo gospodarski subjekti, ki v imenu državljanov tretjih držav sodelujejo v okviru shem prebivanja za vlagatelje, vključeni kot pooblašчени subjekti. Akterji, vključeni v sheme državljanstva za vlagatelje, niso vključeni v predlog, saj ima Komisija pomisleke glede njihove nezdružljivosti s pravom EU⁶².

Tveganja takšnih shem so bila nedavno poudarjena v okviru ruske agresije proti Ukrajini, saj so državljani, za katere veljajo sankcije ali ki pomembno podpirajo vojno proti Ukrajini, morda pridobili državljanstvo EU ali dovoljenje za prebivanje v državah članicah. Ker so sheme državljanstva za vlagatelje v nasprotju z zakonodajo EU, je Komisija pozvala države članice, naj takoj razveljavijo sheme državljanstva za vlagatelje. Države članice je poleg tega pozvala, naj zagotovijo, da se sheme prebivanja za vlagatelje strogo preverjajo⁶³.

Poleg tega je Komisija v okviru ukrepov, sprejetih za odpravo tveganj v zvezi s shemami prebivanja za vlagatelje, 27. aprila 2022 sprejela tudi predlog za prenovitev direktive o rezidentih za daljši čas. Predlog med drugim vključuje pravila za preprečevanje, da bi vlagatelji iz tretjih držav status rezidenta EU za daljši čas pridobili z zlorabo. V ta namen vključuje določbo za okrepitev preverjanja zahteve glede prebivanja, zlasti pri vlogah za status rezidenta EU za daljši čas, ki jih predložijo državljani tretjih držav, ki so in/ali so bili imetniki dovoljenja za prebivanje, izdanega na podlagi kakršne koli naložbe v državi članici.

3. BLAŽILNI UKREPI

3.1. Blažilni ukrepi v okviru pete direktive o preprečevanju pranja denarja

Peta direktiva o preprečevanju pranja denarja, katere rok za prenos je potekel januarja 2020⁶⁴, je EU zagotovila orodja, s katerimi bo lahko učinkoviteje preprečevala, da bi se njen finančni sistem uporabljal za pranje denarja in financiranje terorizma, zlasti z:

- izboljšanjem preglednosti na podlagi javnih registrov o dejanskem lastništvu za družbe ter javno dostopnih registrov za sklade in druge pravne ureditve;
- omejitvijo anonimnosti, ki jo omogočajo virtualne valute, ponudniki denarnic in predplačilne kartice;
- razširitvijo meril za ocenjevanje držav z visokim tveganjem ter izboljšanjem zaščitnih ukrepov za finančne transakcije v te države in iz njih;
- zahtevo, da države članice vzpostavijo centralne registre bančnih računov ali sisteme za pridobivanje podatkov;
- izboljšanjem sodelovanja in izmenjave informacij nadzornikov preprečevanja pranja denarja med seboj ter z bonitetnimi nadzorniki in Evropsko centralno banko.

⁶² Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, 20.7.2021 (COM(2021) 420 final).

⁶³ Priporočilo Komisije z dne 28. marca 2022 o takojšnjih ukrepih zaradi ruske invazije na Ukrajino v zvezi s shemami državljanstva in prebivanja za vlagatelje (COM(2022) 2028 final).

⁶⁴ V času priprave tega poročila so vse države članice poročale o popolnem prenosu.

Pričakuje se, da bodo ti ukrepi dodatno prispevali k zmanjšanju stopenj tveganja v zvezi z zadevnimi sektorji in produkti. Komisija pregleduje skladnost z novimi določbami in bo v letu 2022 objavila poročilo o izvajanju.

3.2. Blažilni ukrepi EU, ki se že izvajajo ali se pripravljajo

3.2.1. Zakonodajni ukrepi

Sprejeta je bila večina zakonodajnih ukrepov, navedenih v dveh prejšnjih nadnacionalnih ocenah tveganja, in sicer:

- peta direktiva o preprečevanju pranja denarja,
- nova uredba o kontroli gotovine⁶⁵,
- direktiva o boju proti pranju denarja z uporabo kazenskega prava⁶⁶,
- uredba o vnosu in uvozu predmetov kulturne dediščine⁶⁷,
- direktiva o dostopu do finančnih in drugih informacij⁶⁸,
- revizija uredb o evropskih nadzornih organih⁶⁹,
- sprejetje Direktive (EU) 2019/2177⁷⁰, ki spreminja direktivo Solventnost II, direktivo MiFID II in četrto direktivo o preprečevanju pranja denarja, ter
- sprejetje pete direktive o kapitalskih zahtevah⁷¹, s katerim so bile odpravljene ovire za sodelovanje med bonitetnimi nadzorniki in nadzorniki za preprečevanja pranja denarja in boj proti financiranju terorizma.

3.2.2. Zakonodajni predlogi

Kot je navedeno v oddelku 1 (Uvod), je Komisija 20. julija 2021 predstavila sveženj štirih zakonodajnih predlogov za okrepitev določb EU o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma:

- uredbu o ustanovitvi novega organa EU za AML/CFT (v nadaljnjem besedilu: uredba o ustanovitvi organa AMLA)⁷²;

⁶⁵ Uredba (EU) 2018/1672 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o kontroli gotovine, ki se vnaša v Unijo ali iznaša iz nje, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1889/2005 (*UL L 284, 12.11.2018, str. 6*).

⁶⁶ Direktiva (EU) 2018/1673 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o boju proti pranju denarja z uporabo kazenskega prava (*UL L 284, 12.11.2018, str. 22*).

⁶⁷ Uredba (EU) 2019/880 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o vnosu in uvozu predmetov kulturne dediščine (*UL L 151, 7.6.2019, str. 1*).

⁶⁸ Direktiva (EU) 2019/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o določitvi pravil za lažjo uporabo finančnih in drugih informacij za namene preprečevanja, odkrivanja, preiskovanja ali pregona nekaterih kaznivih dejanj ter o razveljavitvi Sklepa Sveta 2000/642/PNZ (*UL L 186, 11.7.2019, str. 122*).

⁶⁹ Uredba (EU) 2019/2175 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2019 o spremembi Uredbe (EU) št. 1093/2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski bančni organ), Uredbe (EU) št. 1094/2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine), Uredbe (EU) št. 1095/2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski organ za vrednostne papirje in trge), Uredbe (EU) št. 600/2014 o trgih finančnih instrumentov, Uredbe (EU) 2016/1011 o indeksih, ki se uporabljajo kot referenčne vrednosti v finančnih instrumentih in finančnih pogodbah ali za merjenje uspešnosti investicijskih skladov, in Uredbe (EU) 2015/847 o informacijah, ki spremljajo prenose sredstev (Besedilo velja za EGP) (*UL L 334, 27.12.2019, str. 1*).

⁷⁰ Direktiva (EU) 2019/2177 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2019 o spremembi Direktive 2009/138/ES o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II), Direktive 2014/65/EU o trgih finančnih instrumentov in Direktive (EU) 2015/849 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma (Besedilo velja za EGP) (*UL L 334, 27.12.2019, str. 155*).

⁷¹ Direktiva (EU) 2019/878 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o spremembi Direktive 2013/36/EU v zvezi z izvzetimi subjekti, finančnimi holdingi, mešanimi finančnimi holdingi, prejemki, nadzorniškimi ukrepi in pooblastili ter ukrepi za ohranitev kapitala (Besedilo velja za EGP) (*UL L 150, 7.6.2019, str. 253*).

⁷² Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o ustanovitvi organa za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma ter o spremembi uredb (EU) št. 1093/2010, (EU) št. 1094/2010 in (EU) št. 1095/2010 (COM(2021) 421 final).

- uredbo o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, ki vsebuje pravila, ki se neposredno uporabljajo, tudi na področjih skrbnega preverjanja strank in dejanskega lastništva (v nadaljnjem besedilu: uredba o AML/CFT)⁷³;
- šesto direktivo o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, ki bo nadomestila obstoječo Direktivo (EU) 2015/849 (četrta direktiva o preprečevanju pranja denarja, kakor je bila spremenjena s peto direktivo o preprečevanju pranja denarja), in ki vsebuje določbe, ki bodo prenesene v nacionalno pravo, kot so pravila o nacionalnih nadzornikih in FIU v državah članicah⁷⁴, ter
- revizijo uredbe iz leta 2015 o prenosih sredstev za sledenje prenosom kriptosredstev (Uredba (EU) 2015/847; v nadaljnjem besedilu: uredba o prenosih sredstev)⁷⁵.

Predlagana uredba o AML/CFT bi bila osrednji element tako imenovanih enotnih pravil EU o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma. Z njo bi se minimalna pravila trenutno veljavnih direktiv EU o preprečevanju pranja denarja nadomestila s podrobnimi določbami, ki se uporabljajo neposredno. Glavna vprašanja, ki so obravnavana v predlogu, so: obveznosti, naložene subjektom, ki morajo preprečevati pranje denarja (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen subjekt); preglednost informacij o osebah, ki imajo v lasti ali nadzorujejo stranke takih subjektov, in zloraba anonimnega instrumenta (kot so kriptosredstva). Z navedeno uredbo bi se torej razširil seznam pooblaščenih subjektov, tako da bi vključeval vse ponudnike storitev v zvezi s kriptosredstvi, kot je priporočila Projektna skupina za finančno ukrepanje (FATF), in racionalizirale zahteve glede dejanskega lastništva v EU. Omejile bi se tudi gotovinske transakcije, pri čemer bi bila določena zgornja meja v višini 10 000 EUR za sprejemanje ali izvajanje plačil v gotovini s strani oseb, ki trgujejo z blagom ali zagotavljajo storitve. Poleg tega bi se uskladil pristop EU do tretjih držav s strateškimi pomanjkljivostmi v njihovih ureditvah AML/CFT.

Komisija je predlagala, da se organu za AML/CFT podelijo neposredna nadzorna pooblastila, delovati pa naj bi začel v letu 2024. Organ naj bi svoja nadzorna pooblastila začel izvajati, ko bo prenesena šesta direktiva o preprečevanju pranja denarja in se bodo začela uporabljati nova pravila.

O zakonodajnem svežnju razpravljata Evropski parlament in Svet, Komisija pa upa na hiter zakonodajni postopek.

3.2.3. *Nadaljnji podporni ukrepi*

Evropska komisija nadaljuje delo v zvezi z:

- **izboljšanjem zbiranja statističnih podatkov.** Od januarja 2020 mora Komisija v skladu s členom 44 direktive o preprečevanju pranja denarja zbirati nacionalne statistične podatke o zadevah, pomembnih za učinkovitost sistemov držav članic za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma, ter o njih nato poročati. Razviti je treba tudi metodologijo za zbiranje podatkov in ocenjevanje količinskega obsega pranja denarja;

⁷³ Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma (COM(2021) 420 final).

⁷⁴ Predlog DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o mehanizmih, ki jih morajo vzpostaviti države članice za preprečevanje uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, in razveljavitvi Direktive (EU) 2015/849 (COM(2021) 423 final).

⁷⁵ Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o informacijah, ki spremljajo prenose sredstev in nekaterih kriptosredstev (prenovitev) (COM(2021) 422 final).

- **usposabljanjem za strokovnjake, ki opravljajo dejavnosti, za katere velja poklicna tajnost.** Komisija zagotavlja smernice in praktična spoznanja, da bi jim pomagala prepoznati morebitne operacije pranja denarja in financiranja terorizma ter kako ravnati v takih primerih. Med letoma 2020 in 2022 je potekal projekt usposabljanja odvetnikov, ki ga financira EU⁷⁶;
- **ozaveščanjem javnosti o tveganjih pranja denarja in financiranja terorizma;**
- **nadaljnjim spremljanjem ponarejanja denarja in njegovih morebitnih povezav s pranjem denarja.** S programom Pericles IV⁷⁷ se financirajo izmenjave osebja, seminarji, usposabljanja in študije za organe kazenskega pregona in pravosodne organe, banke in druge, ki sodelujejo pri boju proti ponarejanju eura. Ukrepi se lahko izvajajo v euroobmočju, državah EU zunaj euroobmočja in tretjih državah.

4. PRIPOROČILA IN NADALJNJE UKREPANJE

Komisija je po obravnavi tveganj ob upoštevanju posodobljenega pravnega okvira in predlogov, predstavljenih v zakonodajnem svežnju, ocenila, da bi bilo treba na ravni EU in držav članic sprejeti vrsto blažilnih ukrepov, pri čemer bi bilo treba upoštevati:

- stopnje tveganja pranja denarja/financiranja terorizma;
- potrebo po ukrepanju na ravni EU ali po priporočilu, naj ukrepajo države članice (subsidiarnost);
- potrebo po regulativnih ali neregulativnih ukrepih (sorazmernost), ter
- vpliv na zasebnost in temeljne pravice.

Komisija je tudi upoštevala, da je treba preprečiti vse morebitne zlorabe ali napačne razlage njenih priporočil, ki bi lahko povzročile zmanjševanje tveganj, tj. izključitev celotnih skupin strank in prekinitev razmerij s strankami, ne da bi se v celoti in ustrezno upoštevala stopnja tveganja v določenem sektorju. Zaradi tega bi lahko stranke ostale brez dostopa do finančnega sistema. Kot je poudaril organ EBA, je zmanjševanje tveganj v nekaterih primerih lahko legitimno orodje za obvladovanje tveganj, lahko pa je tudi znak neučinkovitega obvladovanja tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, ki ima lahko hude posledice⁷⁸.

V naslednjih oddelkih so tako podana priporočila na ravni EU in držav članic, hkrati pa se spremlja napredek, dosežen pri izvajanju priporočil iz prejšnjih nadnacionalnih ocen tveganja.

⁷⁶ Priročniki za usposabljanje so na voljo tukaj: https://ec.europa.eu/info/publications/aml-CFT-lawyers-training-manuals_sl.

⁷⁷ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/euro-area/anti-counterfeiting/pericles-iv-programme_sl

⁷⁸ Evropski bančni organ (EBA) je marca 2021 objavil tri regulativne instrumente za obravnavo praks zmanjševanja tveganj na podlagi dokazov, zbranih v pozivu k predložitvi prispevkov: <https://www.eba.europa.eu/eba-takes-steps-address-%E2%80%98de-risking%E2%80%99-practices>.

4.1. Priporočila evropskim nadzornim organom

4.1.1. Poziv Evropske komisije k svetovanju glede opredelitve področja uporabe in normativnega dela uredbe, ki jo je treba sprejeti na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma

Službe Komisije so marca 2020 organ EBA zaprosile za nasvet glede področij, na katerih bi bilo mogoče okrepiti pravila o AML/CFT. Organ EBA je mnenje predložil 10. septembra 2020⁷⁹.

Organ EBA je Komisiji priporočil, naj predlaga uskladitev vidikov sedanjega okvira EU za AML/CFT, pri katerih so razlike med nacionalnimi pravili imele znaten negativen vpliv, kot so ukrepi skrbnega preverjanja strank, sistemi notranjih kontrol, nadzorne ocene tveganja, sodelovanje in izvrševanje. Nadalje je predlagal, naj EU okrepi vidike svojega pravnega okvira, kjer se odkrijejo ranljivosti, zlasti v zvezi s pooblastili nadzornikov za AML/CFT ter zahtevami glede poročanja.

Organ EBA je priporočil, naj se seznam pooblaščenih subjektov razširi in pojasni, zlasti v zvezi s ponudniki storitev v zvezi s kriptosredstvi, investicijskimi podjetji in investicijskimi skladi. Predlagal je tudi, naj se pojasnijo določbe v sektorski zakonodaji o finančnih storitvah (zlasti plačilnih storitvah, finančnih storitvah in sistemih jamstva za vloge), da se zagotovi njihova skladnost s cilji EU na področju AML/CFT.

Ta prispevek je bil vključen v zakonodajne predloge Komisije.

4.1.2. Nadaljnje ukrepanje na podlagi priporočil nadnacionalne ocene tveganja iz leta 2019

Komisija je v poročilu iz leta 2019 priporočila, naj evropski nadzorni organi:

- *zagotovijo posodobljene smernice o notranjem upravljanju in tako dodatno pojasnijo pričakovanja glede funkcij uradnikov za zagotavljanje skladnosti s predpisi v finančnih institucijah.*

Organ EBA je zato pripravil smernice o vlogi in odgovornostih uradnika za zagotavljanje skladnosti s predpisi na področju AML/CFT⁸⁰. V teh smernicah so opredeljeni vloga, naloge in odgovornosti uradnikov za zagotavljanje skladnosti s predpisi na področju AML/CFT in upravljalnega organa ter njihovo medsebojno delovanje, tudi na ravni skupine. Uporabljajo se za vse gospodarske subjekte finančnega sektorja, ki spadajo na področje uporabe direktive o preprečevanju pranja denarja.

4.2. Priporočila nefinančnim nadzornikom

V tej oceni je bilo ugotovljeno, da so grožnje in ranljivosti, ki so bile predhodno ugotovljene na nefinančnem področju, v veliki meri še vedno prisotne. Zato Komisija ponovno poudarja priporočila iz prejšnjih nadnacionalnih ocen tveganja za samoregulative organe, in sicer naj zlasti izvajajo več tematskih preverjanj, zvišajo

⁷⁹ Opinion of the European Banking Authority on the future AML/CFT framework in the EU (Mnenje Evropskega bančnega organa o prihodnjem okviru AML/CFT v EU), EBA/OP/2020/14:

https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Opinions/2020/931092/Opinion%20on%20the%20future%20AML%20CFT%20framework%20in%20the%20EU.pdf.

⁸⁰ <https://www.eba.europa.eu/eba-publishes-guidelines-role-and-responsibilities-amlcft-compliance-officer>

raven poročanja ter še naprej organizirajo programe usposabljanja za razvijanje razumevanja tveganj in izpolnjevanja obveznosti v zvezi z AML/CFT.

4.3. Priporočila državam članicam (nacionalnim organom in/ali nacionalnim nadzornikom)

4.3.1. Nadaljnje ukrepanje na podlagi priporočil nadnacionalne ocene tveganja iz leta 2019

Če se države članice odločijo, da ne bodo uporabile nobenega priporočila, morajo v skladu s členom 6(4) četrte direktive o preprečevanju pranja denarja o tem uradno obvestiti Komisijo in takšno odločitev utemeljiti („upoštevaj ali pojasni“). Komisija od držav članic doslej še ni prejela nobenega takega obvestila v zvezi s priporočili iz leta 2019.

Opozoriti je treba, da pravne obveznosti iz pete direktive o preprečevanju pranja denarja v celoti ali delno nadomeščajo prejšnja priporočila, zlasti glede večje preglednosti dejanskega lastništva, znižanih mejnih vrednosti za skrbno preverjanje strank v nekaterih sektorjih ali razširitve seznama pooblaščenih subjektov.

V naslednjem oddelku je podrobno opisanih več vidikov, ki so bistveni za priporočila Komisije.

(1) Obseg nacionalnih ocen tveganja

V prejšnjih poročilih so podjetja, ki zelo pogosto poslujejo z gotovino, in gotovinska plačila, sektor neprofitnih organizacij in produkti elektronskega denarja opredeljeni kot področja, ki bi jih morale države članice ustrezno proučiti v svojih nacionalnih ocenah tveganja in v zvezi z njimi določiti ustrezne blažilne ukrepe.

Za to poročilo je Komisiji do zdaj najnovejše nacionalne ocene tveganja predložilo 25 držav članic⁸¹. Preostale države članice se spodbuja, da jih v skladu s tem priporočilom čim prej predložijo.

S tem poročilom se nacionalne organe opozarja na njihovo obveznost, da oceno tveganja redno posodablja. To poročilo ohranja tudi priporočilo iz leta 2019 in poziva vse države članice, naj zagotovijo, da njihove **nacionalne ocene tveganja** vključujejo tveganja, povezana z navedenimi produkti in sektorji, ter zagotovijo ustrezne blažilne ukrepe.

(2) Dejansko lastništvo

Pri preprečevanju zlorab pravnih subjektov je ključna visoka raven preglednosti informacij o dejanskem lastništvu. Javni dostop do teh informacij lahko civilni družbi, vključno z mediji ali organizacijami civilne družbe, omogoči boljši nadzor nad informacijami in prispeva k ohranjanju zaupanja v celovitost finančnega sistema. Zaupanje vlagateljev in širše javnosti v finančne trge je delno odvisno od obstoja zanesljive ureditve za razkritje informacij, ki zagotavlja preglednost informacij o dejanskem lastništvu in nadzornih strukturah družb.

⁸¹ Portugalska in Romunija Komisiji še nista poslali nacionalne ocene tveganja. Nacionalno oceno tveganja sta predložili tudi Islandija in Norveška.

Zato je bilo v poročilu iz leta 2019 ohranjeno priporočilo državam članicam iz leta 2017, naj zagotovijo ustrezne, točne in aktualne informacije o dejanskem lastništvu pravnih subjektov in pravnih ureditev. Zlasti bi bilo treba razviti orodja za zagotavljanje, da se pri izvajanju ukrepov skrbnega preverjanja strank opredeli dejansko lastništvo ter da se učinkovito spremljajo in nadzirajo sektorji, ki so najbolj izpostavljeni tveganju zaradi nepreglednih shem dejanskega lastništva.

Dokler se javni registri ne bodo izvajali v celoti in dokler bodo težave pri dostopu do informacij, bo tok umazanega denarja ostal realno tveganje za EU kot celoto. To poročilo zato ohranja priporočilo iz leta 2019 in spodbuja države članice, naj **v celoti izvajajo** določbe iz pete direktive o preprečevanju pranja denarja v zvezi z registri dejanskega lastništva.

Komisija trenutno ocenjuje izvajanje nacionalnih registrov dejanskega lastništva z namenskimi vprašalniki v okviru svoje horizontalne ocene izvajanja pete direktive o preprečevanju pranja denarja in pozorno spremlja razvoj tega ključnega elementa pravnega okvira EU o AML/CFT⁸².

Poleg tega bi morale države članice zaradi ruske agresije proti Ukrajini v največji možni meri predvideti sprejetje ukrepov, predlaganih v svežnju o preprečevanju pranja denarja, da se zagotovi, da registri dejanskega lastništva vsebujejo izčrpne informacije.

(3) Ustrezni viri za nadzornike za AML/CFT in FIU

V skladu s členom 32 direktive o preprečevanju pranja denarja morajo države članice svojim FIU zagotoviti ustrezne finančne, človeške in tehnične vire za opravljanje njihovih nalog. Vendar je bilo v poročilu o oceni nedavnih domnevnih primerov pranja denarja, v katere so bile vpletene kreditne institucije EU, že ugotovljeno, da so številni nadzorniki imeli premalo osebja. Ta pomanjkljivost je bila poudarjena tudi v poročilu organa EBA o tveganjih pranja denarja in financiranja terorizma, ki vplivajo na finančni sektor EU⁸³.

To poročilo ohranja priporočilo, naj države članice dodatno okrepijo svoja prizadevanja na tem področju in dokažejo, da lahko nadzorniki za AML/CFT **v celoti opravljajo svoje naloge**.

(4) Več preverjanj na kraju samem, ki jih izvajajo nadzorniki

V poročilu iz leta 2019 je bilo ohranjeno priporočilo državam članicam iz leta 2017, naj v zvezi s finančnim in nefinančnim sektorjem izvajajo zadostno število preverjanj na kraju samem.

Med državami članicami so še vedno izrazite razlike; več držav članic je v nacionalni oceni tveganja navedlo, da izvajajo redna tematska nadzorna preverjanja, druge pa so poročale, da izvajajo splošno oceno tveganja.

V zvezi s finančnim sektorjem bi morale FIU, nadzorniki in drugi pristojni organi za AML/CFT še naprej izvajati **preverjanja na kraju samem**, ki so glede na pogostost in intenzivnost sorazmerna z ugotovljenimi tveganji pranja denarja in financiranja

⁸² Evropska komisija je septembra 2020 sprejela poročilo, v katerem je ocenila, ali so države članice ustrezno opredelile vse trusts in podobne pravne ureditve, ki jih ureja njihovo pravo, in ali zanje veljajo obveznosti iz Direktive (EU) 2015/849: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0560>.

⁸³ Glej strani 19 in 20 Mnenja.

terorizma. Pri teh preverjanjih se je treba osredotočiti na posebna operativna tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, ob upoštevanju posebne ranljivosti, neločljivo povezane s produktom ali storitvijo. Zlasti:

- Iz mnenja organa EBA o tveganjih pranja denarja in financiranja terorizma je razvidno, da se največ nadzornih dejavnosti izvaja v zvezi s kreditnimi institucijami. V tem poročilu je poleg tega navedeno, da morajo pristojni organi pozorno spremljati, kako kreditne institucije obvladujejo tveganje pranja denarja in financiranja terorizma, in po potrebi okrepiti svoja nadzorna prizadevanja z odločnejšim nadzorom tistih podjetij, pri katerih so tveganja pranja denarja in financiranja terorizma največja.
- Kontrole v sektorju plačilnih institucij, za katere so značilna znatna tveganja pri delovanju, so še vedno ocenjene kot slabe ali zelo slabe⁸⁴. To poročilo v skladu z mnenjem organa EBA priporoča, naj se v tem sektorju izvaja okrepljen nadzor na kraju samem.
- Kar zadeva institucije za izdajo elektronskega denarja, celovita preverjanja na kraju samem morda ne bodo potrebna v vseh primerih. Namesto tega se na primer priporočajo tematski pregledi na kraju samem za zagotovitev, da je v nadzor ustrezno vključenih dovolj podjetij.
- Investicijska podjetja so tudi sektor, za katerega je več organov navedlo, da v obravnavanem obdobju v zvezi z njim niso izvajali preverjanj na kraju samem ali zunaj njega. Zato bi bilo treba proučiti, ali naj se glede na ugotovljena tveganja poveča delež preverjanj, ki se izvajajo na kraju samem.

V zvezi z nefinančnim sektorjem so v tem poročilu države članice pozvane, naj zagotovijo, da njihove FIU, nadzorniki (če obstajajo) in drugi pristojni organi za AML/CFT izvajajo dovolj **nenapovedanih preverjanj v prostorih** trgovcev z blagom visoke vrednosti, nepremičninskih posrednikov in trgovcev s starinami.

(5) FIU, nadzorniki in drugi pristojni organi za AML/CFT naj izvajajo tematska preverjanja

V prejšnjih poročilih je bilo priporočeno, naj nadzorniki izboljšajo razumevanje tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, ki jim je izpostavljen določen segment poslovne dejavnosti. Iz informacije, ki jih je prejela Komisija, je razvidno, da se je to zgodilo le delno. Omeniti je treba tudi, da v nekaterih sektorjih (npr. trgovina z umetninami in starinami) ni posebnih nadzornikov.

Na področju menjalnic (*bureaux de change*) se pristojnim organom svetuje, naj ustrezno upoštevajo tematske inšpekcijske preglede, da bi pridobili široko razumevanje tveganj in zagotovili kakovost prizadevanj za zmanjšanje tveganj v sektorju.

To poročilo ohranja priporočilo, naj države članice še naprej zagotavljajo, da FIU, nadzorniki (če obstajajo) in drugi pristojni organi za AML/CFT izvajajo **tematske inšpekcijske preglede**.

(6) Razširjen seznam pooblaščenih subjektov

S peto direktivo o preprečevanju pranja denarja je bilo področje uporabe ureditve AML/CFT razširjeno na: podjetja za menjavo fiat valut v kriptovalute in ponudnike storitev v zvezi s skrbniškimi denarnicami; trgovce z umetninami (kadar vrednost transakcije ali vrste povezanih transakcij znaša 10 000 EUR ali več); tiste, ki opravljajo

⁸⁴ Kot je navedeno v mnenju organa EBA v oddelku 4.2.2 „Kakovost kontrol“.

podobne storitve kot revizorji, zunanji računovodje in davčni svetovalci kot glavno poslovno ali poklicno dejavnost, ter nepremičninske zastopnike, ki delujejo kot posredniki pri dajanju nepremičnin v najem, če mesečna najemnina znaša 10 000 EUR ali več. Iz pregleda nacionalnih ocen tveganja in prenosov v nacionalno pravo, ki jih je opravila večina držav članic, je razvidno, da je bil ta blažilni ukrep na splošno upoštevan.

To poročilo ohranja priporočilo, naj se posebna pozornost nameni **strokovnjakom s posebno velikim tveganjem**: nepremičninskim posrednikom, trgovcem z umetninami in starinami ter posebnim trgovcem z blagom visoke vrednosti, če sprejemajo gotovinska plačila nad določenim pragom; platformam za menjavo virtualnih valut in ponudnikom elektronskih denarnic.

(7) Ustrezna raven skrbnega preverjanja strank pri občasnih transakcijah

Komisija v predlogu uredbe o AML/CFT predlaga, da se od pooblaščenih subjektov ne bi smelo zahtevati, naj uporabljajo ukrepe skrbnega preverjanja pri strankah, ki izvajajo občasne ali povezane transakcije, ki znašajo manj od določene vrednosti, razen če obstaja sum pranja denarja ali financiranja terorizma. Čeprav se za večino **občasnih transakcij** uporablja mejna vrednost 10 000 EUR, pa bi bilo treba od pooblaščenih subjektov, ki delujejo v sektorjih ali izvajajo transakcije, ki pomenijo večje tveganje pranja denarja in financiranja terorizma, zahtevati, naj uporabljajo skrbno preverjanje strank tudi pri transakcijah z nižjimi mejnimi vrednostmi.

To poročilo ohranja priporočilo iz leta 2019, naj države članice določijo merila, ki zagotavljajo, da ni mogoče zaobiti pravil o skrbnem preverjanju strank, ki se uporabljajo za **poslovne odnose**.

(8) Ustrezna raven skrbnega preverjanja strank pri storitvah oddajanja sefov in podobnih storitvah

Glede na to, da hudodelske združbe vse pogosteje uporabljajo te storitve za skrivanje premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, to poročilo ohranja priporočilo, naj države članice zagotovijo ustrezno raven **skrbnega preverjanja strank** pri storitvah oddajanja sefov in podobnih storitvah.

(9) Redno sodelovanje med pristojnimi organi in pooblaščenimi subjekti

V prejšnjih poročilih je bilo priporočeno okrepljeno sodelovanje med pristojnimi organi in pooblaščenimi subjekti, da bi poenostavili odkrivanje sumljivih transakcij, povečali število poročil o sumljivih transakcijah in izboljšali njihovo kakovost ter zagotovili smernice o tveganjih, skrbnem preverjanju strank in zahtevah glede poročanja. Več sektorjev še naprej kot težavo poudarja pomanjkanje povratnih informacij o poročilih o sumljivih transakcijah, zlasti: sektor iger na srečo, davčni svetovalci, revizorji, zunanji računovodje, notarji in drugi neodvisni pravni strokovnjaki ter sektor storitev prenosa denarja ali denarne vrednosti.

V tem poročilu je priporočeno **tesno in stalno sodelovanje** med pristojnimi organi na področju AML/CFT, FIU, organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter zasebnim sektorjem. V nekaterih državah članicah so bila vzpostavljena javno-zasebna partnerstva, z namenom krepitve sodelovanja in izmenjave informacij ter prispevati k izboljšanju poročanja o sumljivih transakcijah. Nekatera javno-zasebna

partnerstva vključujejo tudi izmenjavo taktičnih informacij v podporo tekočim preiskavam, ki jih izvajajo organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj. Pooblaščen subjekti lahko z izmenjavo informacij dodatno prilagodijo svoje sisteme spremljanja, da se upoštevajo nove tipologije in tveganja.

(10) Posebno in stalno usposabljanje pooblaščenih subjektov

Večina držav članic navaja, da se usposabljanje zagotavlja v skladu s priporočili, poleg tega so bile za različne sektorje izdane smernice o obveznostih na področju AML/CFT.

To poročilo ohranja priporočilo o zagotavljanju **nadaljnega usposabljanja**, zlasti pooblaščenim subjektom s posebno velikim tveganjem, kot so opredeljeni v tej nadnacionalni oceni tveganja.

(11) Letno poročanje pristojnih organov/samoregulativnih organov o dejavnostih pooblaščenih subjektov na področju AML/CFT v skladu z njihovimi odgovornostmi

Iz nacionalnih ocen tveganja je razvidno, da je nadzorna dejavnost, ki jo izvajajo samoregulativni organi, še vedno nova, pri čemer se ravni skladnosti razlikujejo, zato niso na voljo podrobni statistični podatki. Predlog Komisije za uredbo o AML/CFT uvaja določbe, ki pooblaščenim subjektom olajšujejo izpolnjevanje obveznosti poročanja ter omogočajo učinkovitejše delovanje analitičnih dejavnosti in sodelovanje FIU. V primerjavi s peto direktivo o preprečevanju pranja denarja povečuje skladnost s tem, da zagotavlja, da so samoregulativni organi pri izvajanju nadzora pod nadzorom javnega organa.

To poročilo ohranja prejšnje priporočilo in spodbuja samoregulativne organe, naj prevzamejo **bolj proaktivno vlogo** pri nadzoru na področju AML/CFT.

4.4. Analiza tveganja po produktih/storitvah – posebna priporočila

Poleg navedenih priporočil⁸⁵ so potrebni naslednji ukrepi v zvezi s posameznimi produkti/sektorji⁸⁶:

4.4.1. Gotovina in njeni ustrezniki

- Države članice bi morale v nacionalnih ocenah tveganja upoštevati tveganja, ki jih pomenijo gotovinska plačila visoke vrednosti in podjetja, ki zelo pogosto poslujejo z gotovino, ter sprejeti ustrezne blažilne ukrepe.

4.4.2. Finančni sektor

- Bistveno je, da države članice razvijejo in izboljšajo svoje registre dejanskega lastništva, kar bo prispevalo k izvajanju učinkovitega skrbnega preverjanja strank.
- Države članice bi morale izboljšati sisteme spremljanja in odkrivanja, ki se uporabljajo za produkte, ki so bolj izpostavljeni tveganjem financiranja terorizma.
- Države članice bi morale še naprej izvajati tematska preverjanja, ki se glede na sektor/produkt osredotočajo na različna področja. Pri preverjanjih na kraju samem v zadevnih podjetjih v določenem sektorju je učinkoviteje izbrati področja tveganja kot

⁸⁵ Nekatera priporočila so ponovljena v okviru posameznih sektorjev.

⁸⁶ Priporočila po produktih/storitvah so podrobneje opisana v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije.

opraviti celovito preverjanje; tako si nadzorniki ustvarijo jasno sliko o dobri praksi in največjih pomanjkljivostih.

- Zagotavljanje usposabljanja in smernic o dejavnih tveganja, kot so poslovni odnosi ali transakcije, ki ne vključujejo osebnega stika, poklicni posredniki in stranke v tujini ter zapletene ali navidezne strukture.

4.4.3. Nefinančni sektor in produkti: določena nefinančna podjetja in poklici

- Države članice bi morale zagotoviti, da pristojni organi/samoregulativni organi zagotavljajo usposabljanje in smernice o dejavnih tveganja, s posebnim poudarkom na poslovnih odnosih, ki ne vključujejo osebnega stika, poklicnih posrednikov in strankah v tujini ali tujih jurisdikcijah in zapletenih ali navideznih strukturah.
- Države članice bi morale zagotoviti, da samoregulativni organi/pristojni organi izvajajo tematska preverjanja izpolnjevanja zahtev glede identifikacije dejanskega lastnika.
- Pristojni organi/samoregulativni organi bi morali državam članicam zagotoviti letna poročila o ukrepih, ki so jih izvedli za oceno, ali pooblaščen subjekti izpolnjujejo obveznosti glede skrbnega preverjanja strank, vključno z zahtevami glede dejanskega lastnika, poročili o sumljivih transakcijah in notranjimi kontrolami.
- Države članice bi morale zagotoviti, da ponudniki storitev, ki podjetjem svetujejo o strukturi kapitala, poslovni strategiji in sorodnih zadevah ter opravljajo svetovanje in storitve, povezane z združitvami in nakupi podjetij, izpolnjujejo obveznosti glede preverjanja dejanskega lastnika.

4.4.4. Sektor iger na srečo

- Pristojni organi bi morali vzpostaviti programe za ozaveščanje ponudnikov spletnih iger na srečo o pojavljajočih se dejavnih tveganja, ki bi lahko vplivali na ranljivost sektorja, vključno z uporabo anonimnega elektronskega denarja in virtualnih valut ter pojavom ponudnikov spletnih iger na srečo brez dovoljenja. Povratne informacije FIU o kakovosti poročil o sumljivih transakcijah bi izboljšale poročanje in uporabo predloženih informacij.
- Poleg usposabljanja bi morale države članice zagotoviti primerno izobraževanje, ki bi bilo osredotočeno na ustrezno oceno tveganja v zvezi z zadevnimi produkti/poslovnimi modeli za osebje, uradnike za zagotavljanje skladnosti in trgovce na drobno.

4.4.5. Zbiranje in prenosi sredstev prek neprofitne organizacije

- Države članice bi morale zagotoviti večje vključevanje neprofitnih organizacij v nacionalne ocene tveganja, zlasti kar zadeva možnost, da finančne institucije zmanjšajo tveganje.
- Države članice bi morale razviti programe za obveščanje in ozaveščanje o tveganju zlorabe neprofitnih organizacij in tem organizacijam zagotoviti gradivo za ozaveščanje.

4.4.6. Poklicni nogomet, prostocarinska območja ter sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje

- *Poklicni nogomet:* države članice bi morale proučiti, katere akterje bi bilo treba vključiti v obveznost poročanja o sumljivih transakcijah in katere zahteve bi bilo treba

uporabljati za nadzor in registracijo izvora imetnikov računov in prejemnikov sredstev.

- *Prostocarinska območja*: države članice bi morale opravljati neodvisne in redne revizije na področju preprečevanja pranja denarja v zvezi z dogovorjenimi funkcijami zagotavljanja skladnosti, ki jih izvajajo upravljavci prostocarinskih območij, ter zagotoviti ustrezno in dosledno izvajanje postopkov za preprečevanje pranja denarja in nadzora, ki je že določen v zakonodaji.
- *Sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje*: države članice bi morale odpraviti sheme državljanstva za vlagatelje ter temeljito oceniti tveganja pranja denarja in financiranja terorizma v svojih shemah prebivanja za vlagatelje.

5. SKLEPNE UGOTOVITVE

Komisija bo še naprej spremljala izvajanje priporočil iz te nadnacionalne ocene tveganja in bo ponovno poročala, načeloma do leta 2024, in sicer glede na morebitne spremembe sedanjega regulativnega okvira EU. V okviru pregleda bo ocenila tudi, kako ukrepi EU in nacionalni ukrepi vplivajo na ravni tveganja.